

Plan för personer med funktionsnedsättning

Syfte

Syftet med planen är att personer med funktionsnedsättning i Värmdö kommun ska ha samma förutsättningar och möjlighet att leva som andra medborgare i kommunen. Denna ska ses som ett komplement till gällande lagar och regler inom området. Innehållet i planen ska vägleda nämnderna/styrelserna om hur de ska förhålla sig till funktionshinderfrågan.

Förhållningssätt och grundläggande värderingar

- Alla människor är olika men är lika mycket värda. Därmed har alla samma rätt till full delaktighet i samhället.
- Varje människa ska med sin unika kunskap och erfarenhet ses som en tillgång för samhället.
- Funktionshinder är i stor utsträckning en följd av brister i miljö och verksamhet. Det innebär att funktionshinder kan upphöra genom att miljön förändras.
- Funktionshinderfrågor berör alla kommunens verksamheter. Det är därför ett gemensamt ansvar för nämnder och styrelser i hela kommunen att se till att funktionshinderaspekter kommer in som en naturlig del i deras verksamheter och att man förverkligar målen i denna plan.

Begreppsdefinitioner

För definition av begreppen funktionsnedsättning och funktionshinder används i denna plan Socialstyrelsens officiella definition.

Funktionsnedsättning:

Med funktionsnedsättning menas nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Funktionshinder:

Ett funktionshinder är den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. En viktig konsekvens är att funktionshinder inte är något som en person har, utan det är miljön som är funktionshindrande.

Personer med funktionsnedsättning - bakgrund

Att ha en funktionsnedsättning behöver inte betyda att man är funktionshindrad (se definition ovan). En person med funktionsnedsättning kan vara funktionshindrad i en miljö men inte i en annan. Insatser till personer med funktionsnedsättning kan dels syfta till att förbättra den motoriska eller psykiska förmågan och lindra eventuella besvär, men också till att anpassa miljön.

En funktionsnedsättnings omfattning och varaktighet kan variera. Den kan vara medfödd, som till exempel Downs syndrom eller autism, eller förvärvad genom olycka eller sjukdom. Man kan också skilja på synliga och osynliga funktionsnedsättningar. Psykiska funktionsnedsättningar och allergier är exempel på osynliga funktionsnedsättningar. De vanligaste funktionsnedsättningarna i Sverige är rörelsenedsättningar, hörsel- och synnedsättningar, läs- och skrivsvårigheter och allergi/astma. (Källa: Vårdguiden)

Det finns inga exakta siffror på hur många personer i Sverige som har funktionsnedsättningar men man räknar med att minst 1,8 miljoner människor i Sverige har någon form av permanent funktionsnedsättning. (Källa; hjälpmedelsinstitutet).

Utgångspunkter för planen

FN: s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

En ny konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning antogs av FN 2006 och undertecknades av Sverige den 30 mars 2007. Konventionen är en fortsättning på den resolution med 22 standardregler som antogs av FN 1996. Konventionen består av ett förord och 50 artiklar och tydliggör vad redan befintliga rättigheter innebär i förhållande till personer med funktionsnedsättning. Syftet med konventionen är att se till att personer med funktionsnedsättning får full och lika tillgång till sina mänskliga rättigheter.

Salamancadeklarationen

Salamancadeklarationen antogs av en internationell konferens i samarbete med Unesco i Salamanca i Spanien 1994. Den handlar om principer, inriktning och praxis vid undervisning av elever med behov av särskilt stöd. Målet är "En skola för alla". I deklARATIONEN fastslås bland annat att barn med särskilda behov har rätt att få det stöd de behöver för att kunna delta i undervisningen inom det vanliga skolsystemet.

Nationell handlingsplan för handikappolitiken

På nationell nivå antogs en handlingsplan av riksdagen år 2000 "Från patient till medborgare". Detta är en del i förverkligandet av FN: s deklARATIONEN från 1996. I den nationella planen prioriteras tre områden:

- att funktionshindradefrågor genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligare samhälle (befintliga offentliga lokaler och allmänna platser ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning före år 2010)
- att förbättra bemötandet.

Lagar

Alla lagar omfattar alla människor och för att personer med funktionsnedsättning ska få sina behov tillgodosedda är det viktigt att existerande lagstiftning följs. Ett antal lagar berör särskilt förhållanden för personer med funktionsnedsättning. Varje givet tillfälle avgör vilken lagstiftning som är relevant.

Kommunens vision 2030

Kommunfullmäktige har beslutat om en vision för Värmdö 2030. Nedan följer några utdrag ur den som berör tillgänglighet:

- ”Tillgänglighet till naturmiljön är viktig för det sociala livet, det rörliga friluftslivet och för hälsan”. (sid 6).
- ”Fysisk tillgänglighet också för personer med funktionsnedsättning präglar samhällsplaneringen och gör att människor kan mötas”. (sid 9)
- ”Delaktighet i det gemensamma ger hög kvalitet och en samhällsservice tillgänglig för alla. Tekniska lösningar möjliggör kommunal självservice och digitalt lärande dygnet runt”. (sid 9).

Organisation och ansvar utifrån plan

Kommunfullmäktige beslutar om plan. Alla nämnder och styrelser i kommunen är ansvariga för att funktionshinderperspektivet integreras inom sitt verksamhetsområde utifrån denna plan. Planen ska vara vägledande för kommunens nämnder och styrelser i framtagandet av egna handlingsplaner/riktlinjer med konkreta verksamhetsmål för personer med funktionsnedsättning.

Planen kopplas till budgetens årscykel. Kostnader för åtgärder i handlingsplaner tas med i budgetarbetet. Varje nämnd/styrelse ansvarar för att kostnadsberäkna insatser och ta upp medel för detta i sina budgetar.

För att öka kunskapen och medvetenheten kring funktionshindradefrågor i allmänhet och planen i synnerhet kommer utbildningsinsatser att genomföras för att implementera planen och konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter. Socialnämnden ansvarar för utbildningsinsatserna inom området.

Målområden

I Värmdö kommuns plan har tre målområden valts ut som viktiga förutsättningar för personer med funktionsnedsättning. Dessa målområden är:

1. Tillgänglighet
2. Inkludering
3. Delaktighet

Nedan presenteras målområdena närmare.

Målområde 1 - Tillgänglighet

Bakgrund

Begreppet tillgänglighet avser mötet mellan en persons funktionella kapacitet och den fysiska miljöns utformning. Tillgänglighet är därmed ett relativt begrepp som omfattar personen och miljön. Det handlar om i vilken mån en person självständigt kan ta sig fram på olika platser och klara sig i olika situationer.

Tillgänglighet för Värmdö kommun omfattar ett brett perspektiv: fysisk planering, offentliga lokaler, trafik (övergångsställen, busshållsplatser mm) information och bemötande.

Lagkrav enligt Plan- och bygglagen innebär att nya offentliga lokaler och byggnader ska vara tillgängliga för alla. Fastighetsägare i kommunen ansvarar för att undanröja enkelt avhjälpta hinder. Arbetet med att göra kommunens lokaler tillgängliga för personer med funktionsnedsättning pågår ständigt.

Mål

- Befintliga offentliga lokaler ska, så långt det är möjligt vara tillgängliga för alla. Alla ska kunna verka i lokaler och byggnader dit allmänheten har tillträde. De brister som finns i yttre och inre miljö ska inventeras och åtgärdas.
- Gator, torg och parker mm ska ha god tillgänglighet, trygghet och säkerhet. Markbeläggning, väghållning och skyltning underlättar framkomligheten.
- Alla kommunens arrangemang så som utbildningar, konferenser och evenemang ska ske i lokaler som är tillgängliga för alla.
- Andelen bostäder med god tillgänglighet ska öka.
- Alla ska ha god tillgång till Värmdö kommuns service och utbud. Alla, såväl barn som vuxna, möts av ett gott bemötande. Bemötandet ska utgå från förtroende och respekt för människors kunskap, förmåga och vilja till delaktighet.
- Alla ska ha god tillgång till kommunens information och möjlighet till kommunikation. Tillgången till tjänster på webben ska vara god (24-timmars myndighet).
- Alla ska kunna ta del av handel och kommersiellt utbud.

Målområde 2 – Inkludering

Bakgrund

Under slutet av 1980-talet, började begreppet *inkludering* användas. Begreppet myntades i USA och innebar att krav ställs på skolan, utbildningsväsendet och samhället i stort, att ständigt anpassa verksamheten så att alla elever får möjlighet att känna gemenskap, delaktighet och meningsfullhet i skolan.

Begreppsdefinition: ”Inkludering är att skapa bästa möjliga förutsättningar för alla individer att delta i samhället, i enlighet med individernas unika egenskaper, förutsättningar, behov och kapaciteter.”

Mål:

- Barn och ungdomar med funktionsnedsättning på förskolan, skolan, gymnasiet och vuxenutbildningen ska vara inkluderade i den ordinarie verksamheten i så stor utsträckning som möjligt.
- Integrering mellan särskolan och övriga verksamheter ska öka.
- Barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna gå i den förskola eller skola som finns i deras närområde.
- I all kommunal verksamhet ska integration för olika befolkningsgrupper eftersträvas.
- Kommunen ska sträva efter inkludering på arbetsmarknaden.
- Fritidsverksamhet för personer med funktionsnedsättning ska i stor utsträckning vara inkluderad med övrig fritidsverksamhet.
- Boende – individuellt utformade lösningar för individens behov i det ordinarie bostadsbeståndet.

Målområde 3 – Delaktighet och inflytande

Bakgrund

Delaktighet är ett av de viktigaste målen för den svenska handikappolitiken. I den nationella handlingsplanen står det att samhället ska utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet.

För att uppnå delaktighet och inflytande är det nödvändigt att öka medvetenheten och kunskapen om personer med funktionsnedsättning.

Mål

- Personer med funktionsnedsättning ska ha inflytande över och vara delaktig i utformningen av kommunens verksamhet.
- Medvetenheten och kunskapen om personer med funktionsnedsättning ska öka i kommunen.
- Personer med funktionsnedsättning ska ha rätt till en fungerande vardagssituation.
- Personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till samhällsinformation, webb, lättlästinformation, punktskrift mm.
- Kommunen ska vara ett föredöme när det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att få ett arbete – Värmdö kommun ska vara en arbetsgivare för alla.
- Kommunen ska erbjuda personer med funktionsnedsättning att delta i kultur- och fritidsaktiviteter utifrån sina intressen och sin förmåga.
- Barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska ha lika möjlighet till utbildning på grundskola, gymnasium och vuxenutbildningsnivå.

